

**Poletje
kakor
zemlja,
ki
je
bruhala**

Edelman
Jurinčič

1 nekaj je kar ti lahko povem
nekaj je kar ti lahko odkrito povem
ljubim vse kar je življenje
ljubim vse kar se skriva izza
pa naj bo žalost ali sreča
pa naj bo laž ali resnica
nekaj je kar ljubim bolj kot sebe

2 kam se odpravljaš, bojevnik
kako to, da si se odločil

slavca bom ugonobil
ta je kriv, da je bila laž
večja od resnice

naj ti pokažem pot, bojevnik
noč je in samo starec sem

ne iščem luči
in ne dobrote
pojdi in nadeni si smrt

in šel je bojevnik
in se izgubil
in se izgubil

- 5 Zelo žalostno sem poslušal morje
v krvavem večeru
ko si prihajala s polno postavo
rešena vsega

kaj naj ti rečem
ko tako žalostno poslušam to morje

- 7 toda tako nežno je načenjala besede
da se je iz kostanja
izvila preprosta
beseda
kakor dlan na mizi
rdečega tulipana

- 9 Stopil bi korak naprej
in postal slavec
španske bolečine

kitara na obali sonca

postal bi korak
tih postave
v jutrih, brez trave
in rože

- 10 Lep je slavec, človek
dam ti goro zlata zanj
dam ti preprostost tudi za noč
lep je ta slavec, človek

- 11 ničesar ni, da bi žaloval
samo množica smo, skupina
natanko to smo
množica, skupina
in če bi slavcu dali podobo
bi bila resnica še težja
kakor laž prve ljubezni
vem, utrujen sem
zelo sem utrujen
- 17 lep je ta človek
lepe so te njegove oči
kako to, da je umrl
kako to, da odpira oči
- 22 Res žalostno je, da sem verjel
v resnico, ki je bila laž
toda najbolj žalostno je
da sem iz resnice naredil
preprosto laž
- 24 Ko me je roža vprašala
kako to
da si postal bel
sem ji odgovoril
utrujen sem
bodiva prijatelja
- 28 lep je sončni zahod
kakor otrok, ki se je zjokal
rad bi ti povedal
da sem kitaro prodal
in da me utruja
če bo še mislila name
- 30 spustil sem se po stopnicah
prevpit od nočnega dela
in te zaprosil za kozarec nečesa
toda kaj, ko si odšla
in postala mavrica prijateljstva

- 32 še enkrat zbogom
 ti slavec, brez samega poljuba
 ti slavec, ptica z juga
 ti jasnovidec
 ti sonce življenja
 še enkrat pozdrav
 z roko utrujeno od nečesa

Vladimir Nazor

Radoslav
Dabo

1. Evropska književnost se je proti koncu 19. st. razvijala v znamenju različnih izmov. Iz te množice različnosti je mogoče izločiti dve glavni smeri. Prvo smer običajno imenujemo dekadenco, artizem, fin de siècle idr., njene značilnosti pa so tele: avtor se zapira v svoj intimni svet, beži od obstoječe stvarnosti, preganja ga občutek negotovosti, zgrešenosti, bolečnosti, zapira se v umetnost, ki je sama sebi namen; od tod izhaja težnja, da bi ta umetnost našla nov in kar se da lep način izražanja. Po svojem doživljanju sveta je druga smer nasprotna prvi: duhovne vrednote prevzemajo vlogo rušitelja obstoječega reda in morale v imenu novega družbenega sistema, ki naj človeku omogoči srečnejše življenje. Prva in druga smer se kot sestavna dela duhovnega gibanja ob koncu 19. in v začetku 20. st. najprej pojavita kot nasprotje parnasovstvu in naturalizmu. Primarna sta postala sedaj simbol in impresija, kar že po naravi svoje usmerjenosti vodi v notranjost človekovega bistva in njegovega položaja v družbi.

Hrvatska književnost tega časa, ki jo imenujemo moderna, ima iste značilnosti, na kakršne naletimo v drugih evropskih in jugoslovanskih književnostih. To je doba, ko postajajo južnoslovanske književnosti s svojimi reprezentativnimi imeni integralni del evropske književnosti in se s to književnostjo vzporedno razvijajo (dramatika in proza Ivana Cankarja, lirika Otona Župančiča, proza Borisava Stankovića, dramatika Iva Vojnovića, lirika Vladimira Nazorja).

Začetki hrvatske moderne se kažejo že v delih nekaterih realistov, močnejše pa se je ta smer razvila po letu 1895, ko je zaradi mladinske demonstracije in sežiga madžarske zastave — vse to v navzočnosti cesarja Franca Jožefa, ki je tedaj obiskal Zagreb — ben Khuen Hedervary pognal z zagrebške univerze večje število študentov, ki so študij nadaljevali zvečine na Dunaju in v Pragi. Že po dveh letih so ti mladi ljudje postali nosilci novega duha v hrvatski kulturi in politiki, upirali so se kulturnemu, družbenemu, nato pa tudi političnemu stanju, kakršno je bilo v tem času na Hrvatskem, na ozemlju, ki je bilo razdeljeno med Avstrijo (jadranski del) in Madžarsko (celinski del).

Dunajska skupina univerzitetne mladine, ki jo je vodil Milivoj Dežman Ivanov, je zagovarjala smer, s katero se je seznanila na Dunaju, kjer je ob-